

119

MINISTRIES

“Dit document is een script van onderwijs dat is bedoeld om via video te worden getoond. In de video worden relevante tekst, dia's, media en afbeeldingen getoond om de presentatie te vergemakkelijken. Daarom is het mogelijk dat deze tekst soms niet vlot leest of dat bepaalde teksten eigenaardig klinken. Daarnaast kunnen er grammaticale fouten voorkomen die niet acceptabel zouden zijn in literair werk. We moedigen u aan om het video-onderwijs te bekijken omdat het een aanvulling is op het schriftelijke onderwijs.”

De Profeet in Ballingschap, Deel 1: Introductie van het Boek Daniël

Het boek Daniël heeft de gelovigen al meer dan tweeduizend jaar zowel geïnspireerd als verbijsterd. Veel mensen hebben moed en hoop geput uit de verhalen van God, die Zijn volk verlost van leeuwen en vurige ovens, terwijl anderen vele uren hebben besteed aan het bestuderen van de profetieën in het boek in een poging om uit te zoeken wanneer de Messias terugkomt. Daniël werd geschreven aan een volk dat was verbannen uit hun thuisland en werd onderdrukt door hun ontvoerders. Het bevat veel waardevolle lessen over hoe we met een wereld om moeten gaan die steeds vijandiger lijkt te worden tegenover de gelovigen. Het bevat ook waardevolle informatie over ons verleden en onze toekomst. Bovenal laat het ons zien wie werkelijk de baas is over deze wereld, en wie we zouden moeten gehoorzamen en aanbidden. In deze serie studies gaan we het boek Daniël doornemen om erachter te komen welke lessen het de mensen heeft geleerd aan wie het werd geschreven, en welke lessen het nu nog voor ons heeft.

In de eerste studie van deze serie gaan we in op hoe het boek Daniël tot stand kwam. We gaan specifiek bespreken wanneer het boek Daniël is geschreven, wie het heeft geschreven en aan wie het is geschreven. Laten we beginnen.

Wanneer werd Daniël geschreven?

Het boek Daniël vermeldt gebeurtenissen die plaatsvonden over een periode van ongeveer zeventig jaar, en profeteert gebeurtenissen die plaatsvonden over een periode van niet minder dan vierhonderd jaar. Het is waarschijnlijk dat het hele boek niet in één keer is geschreven, maar dat verschillende delen ervan op verschillende tijdstippen zijn geschreven, en later werden samengevoegd tot één boek dat we 'Daniël' noemen. Dus als we vragen: "wanneer werd Daniël geschreven?", stellen we eigenlijk twee vragen: ten eerste, wanneer werden de afzonderlijke delen van het boek geschreven, en ten tweede, wanneer werden die delen gebundeld in het boek dat we vandaag de dag hebben?

De Talmoed beweert dat Daniël is samengesteld door leden van de “Grote Vergadering”. Het zegt dit:

Jeremia schreef zijn eigen boek, en het boek Koningen en Klaagliederen. Hizkia en zijn collega's schreven Jesaja [Yeshaya], Spreuken [Mishlei], Hooglied [Shir HaShirim] en Prediker [Kohelet]. De leden van de Grote Vergadering schreven Ezechiël [Yehezkel], de Twaalf Profeten [Sheneim Asar], Daniël [Daniël], en de boekrol van Esther [Megillat Ester]. Ezra schreef zijn eigen boek en de genealogie van het boek Kronieken tot aan zijn periode.

- *Bava Batra* 15a

Deze "Grote Vergadering", die volgens de Talmoed het boek Daniël schreef, was de vergadering van oudsten, in de tijd van Ezra en Nehemia (Ezra 10:1; Nehemia 8:17; Berakhot 33a 25-26). Als ze Daniël hebben samengesteld, dan zou dat enige tijd na 540 v.Chr. moeten zijn geweest, maar waarschijnlijk ruim voor 400 v.Chr., en de afzonderlijke delen van Daniël die ze aan het samenstellen waren, zouden daarvoor zijn geschreven.

Honderden jaren lang leek niemand eraan te twifelen dat Daniël oorspronkelijk werd geschreven in de zesde of vijfde eeuw v.Chr. Maar aan het einde van de derde eeuw n.Chr. schreef een Fenicische filosoof met de naam Porphyrius een artikel, dat hij de titel "Tegen de christenen" meegaf. In dat artikel beweerde Porphyrius dat Daniël niet in de zesde eeuw v.Chr. moet zijn geschreven, zoals de Talmoed beweert, maar in de tweede eeuw v.Chr., ongeveer vierhonderd jaar later. De reden dat hij deze bewering doet, is omdat het boek Daniël gebeurtenissen voorspelde die lang nadat het zogenaamd was geschreven, plaatsvonden. Dus voerde Porphyrius aan dat het eigenlijk moet zijn geschreven nadat die gebeurtenissen hadden plaatsvonden. Jerome, een vroegchristelijke geleerde en theoloog, beschreef het argument van Porphyrius als volgt:

Porphyrius schreef zijn twaalfde boek tegen de profetie van Daniël en ontkende dat het was samengesteld door de persoon aan wie het in de titel wordt toegeschreven, maar eerder door een persoon die in Judea woonde ten tijde van de Antiochus, bijgenaamd Epifanes. Hij beweerde verder dat "Daniël" niet zozeer de toekomst voorspelde maar over het verleden schreef, en ten slotte dat alles waarover hij sprak tot de tijd van Antiochus authentieke geschiedenis bevatte, terwijl alles waar hij verder naar giste vals was, aangezien hij de dingen in de toekomst niet zou hebben geweten.

- Jerome, *Commentary on Daniel* 617-618, translation by Gleason L. Archer
(www.tertullian.org)

Porphyrius beweert dus dat de auteur van Daniël gebeurtenissen uit het verleden opschreef en ze door liet gaan als oude profetieën van de toekomst. Hoewel dit argument in feite slechts een speculatie was van iemand die z'n best deed om het christendom af te kraken, brengt het wel een ander interessant punt naar voren. Hoe weten we dat Daniël niet is geschreven nadat de gebeurtenissen die nauwkeurig worden geprofeteerd al waren gebeurd? Dit is een bijzonder relevante vraag als we bedenken dat veel moderne geleerden het met Porphyrius eens zijn. De huidige academische opvatting is dat Daniël in de tweede eeuw v.Chr. werd geschreven. Dus, los van het getuigenis uit de Talmoed, welk bewijs hebben we dat Daniël in de zesde of vijfde eeuw v.Chr. is geschreven?

Voordat we die vraag beantwoorden, moeten we eerst kijken welk bewijs er is voor de bewering van de sceptici - de bewering dat Daniël in de tweede eeuw v.Chr. werd geschreven. Het antwoord is opmerkelijk genoeg dat er eigenlijk geen bewijs is!

Er worden twee hoofdargumenten gebruikt om te beweren dat Daniël in de tweede eeuw v.Chr. is geschreven. Voor het eerste argument hebben geleerden beweerd dat Daniël niet vóór de tweede eeuw v.Chr. geschreven kon zijn, omdat het in geen enkel ander boek vóór die tijd wordt aangehaald. Geleerde A.A. Bevan schreef bijvoorbeeld:

In de veronderstelling dat het verhaal in Daniël historisch is, blijft het wonderbaarlijk dat er tot in de tweede helft van de 2e eeuw voor Christus, door alle bestaande Joodse schrijvers, totale stilte over bestaat.

- A.A. Bevan, *A Short Commentary on the Book of Daniel* (London: C.J. Clay & Sons, 1892) blz. 12-13)

Met andere woorden, als het boek Daniël vóór 200 v.Chr. is geschreven, waarom hebben andere auteurs, uit eerdere jaren, dan nooit iets vermeld over het bestaan of de inhoud ervan?

Dit is om meerdere redenen een slecht argument. Ten eerste bevatten de meeste boeken geen lijsten van, of verwijzingen naar, andere boeken die op dat moment bestaan. Het feit dat een boek of de inhoud ervan niet door een ander boek wordt genoemd, heeft weinig te maken met het feit of beide boeken tegelijkertijd bestonden. Zoals geleerde RD Wilson schreef:

het negeert het logische feit dat we met een soortgelijke redenering een volgend stilte-argument zouden hebben bij Ezechiël, en dat de meeste Kleine Profeten niet zouden hebben bestaan tot de tijd van Ben Sira. Kortom, het argument is absurd.

- Robert Dick Wilson, *Studies in the Book of Daniel*, volume 1 (New York: Putnam, 1917), blz. 75

Ten tweede is de vooronderstelling van het argument onjuist. Het boek Ezechiël, waarvan algemeen wordt aangenomen dat het ruim voor de tweede eeuw v.Chr. is geschreven, noemt de persoon Daniël uit het boek Daniël drie keer genoemd (Ezechiël 14:14, 20; 28:3). Sceptische geleerden proberen dit te verklaren door te beweren dat Ezechiël naar een geheel andere persoon verwees. Zoals geleerde Andre Lacocque schrijft:

Het centrale personage, Daniël, is mythisch en hij behoort tot een mondelinge overlevering van een buitengewoon wijze held, die samen met Noach en Job door Ezechiël wordt genoemd. Deze traditie kan worden teruggevoerd op de Kanaänitische literatuur van Ugarit, waar we een koning vinden met de naam Dan'el, en het wordt herhaald in 1 Henoch 6; 7; en 69:2.

- Andre Lacocque, *The Book of Daniel: Second Edition*, Translated by David Pallauer (Eugene, OR: Wipf and Stock Publishers, 2018), blz. 51

Er wordt hier beweerd dat er een fictief personage was met een naam die lijkt op die van Daniël, die verbonden was aan oude verhalen uit het Nabije Oosten, en dat deze persoon, niet een historische Daniël, degene is die door Ezechiël wordt genoemd. Maar deze bewering wordt simpelweg niet ondersteund door bewijs. Er is precies één oude tekst uit het Nabije Oosten, het Aqhat-epos genaamd, waarin een personage voorkomt met een naam die lijkt op die van Daniël. Ezechiël 28:3 zegt dat Daniël "wijs" was, maar het Aqhat-epos beschrijft zijn karakter niet als bijzonder wijs. Ook Ezechiël 14 beschrijft Daniël als "rechtvaardig", maar het Aqhat-epos beschrijft zijn karakter niet als bijzonder rechtvaardig (Harold HP Dressler, *Vetus Testamentum* Vol. 29, Fasc. 2 (april 1979), blz. 152-161) . Verder is er geen enkel bewijs dat deze persoon belangrijk genoeg was in de mythen van het Nabije Oosten dat Ezechiël hem naast Noach en Job zou neerzetten. Nogmaals, we hebben maar één tekst die hem zelfs ook maar noemt, en hij lijkt helemaal niet op de Bijbelse Daniël. Het is veel aannemelijker dat Ezechiël verwijst naar de Daniël uit het boek Daniël, die in dat boek wordt afgebeeld als wijs (Daniël 1:20; 2:14; 5:12), rechtvaardig (Daniël 6:5, 16, 21) , en belangrijk (Daniël 6:3, 28), en in de zesde eeuw v.Chr. bij Ezechiël in Babylon zou hebben gewoond? Dit is de enige "Daniël" die past bij de beschrijving die Ezechiël geeft. Zoals Wilson schreef:

Zover wij weten, bestaat er geen andere Daniël, die belangrijk was in Babylon, een tijdgenoot was van Ezechiël, en kan worden vergeleken met de wijsheid van Noach en Job. Het zou zinloos zijn als Ezechiël een beroep had gedaan op de wijsheid van een persoon die zijn toehoorders en lezers niet kenden.

- Robert Dick Wilson, *Studies in the Book of Daniel*, volume 1 (New York: Putnam, 1917), blz. 69

Daniël wordt dus lang voor de tweede eeuw .Chr. door een andere auteur genoemd. Dit maakt het argument over het ontbreken van verwijzingen naar hem of zijn boek totaal irrelevant.

Het andere belangrijke argument dat Daniël in de tweede eeuw v.Chr. is geschreven, is dat Daniël profetieën geeft over gebeurtenissen die plaatsvonden in de zesde, vierde en het begin van de tweede eeuw v.Chr., en die profetieën zijn opmerkelijk nauwkeurig. Het argument is dat Daniël niet zo nauwkeurig had kunnen voorspellen wat er in de toekomst zou gebeuren, dus hij moet over gebeurtenissen hebben geschreven nadat ze al hadden plaatsgevonden. Maar dit argument gaat ervan uit dat ofwel God niet bestaat, of dat hij de toekomst niet aan Daniël heeft kunnen openbaren. We hebben geen goede redenen om één van deze dingen aan te nemen. Het is één ding om sceptisch te zijn over Daniëls bewering dat God de toekomst aan hem openbaarde, maar als we beweren dat zoiets onmogelijk is, dat zijn we niet meer sceptisch, maar betreden we de denkwereld van het atheïsme. Beweren dat een Bijbelse gebeurtenis niet hadden kunnen plaatsvinden omdat God niet bestaat, is nogal dwaas, aangezien een deel van de Bijbel als doel heeft om te bewijzen dat God bestaat. In plaats van aan te nemen dat Daniël liegt, kunnen we ons wenden tot externe bronnen van bewijs, zoals de geschiedenis en de archeologie, om ons vertrouwen te geven in of juist te laten twijfelen aan de Bijbelse verhalen.

Als we ons wenden tot de taalkunde, geschiedenis en archeologie voor aanwijzingen over wanneer het boek Daniël zou kunnen zijn geschreven, vinden we in feite enkele dwingende redenen om aan te nemen dat het in feite is geschreven door Joodse gevangenen in Babylon in de zesde eeuw v.Chr. Laten we eerst gaan kijken naar de argumenten uit de taalkunde.

Sommige delen van Daniël zijn in het Hebreeuws geschreven en sommige delen in het Aramees. Dit zijn de talen waarin Joodse boeken uit de zesde eeuw v.Chr. doorgaans werden geschreven; de boeken Jeremia en Ezechiël zijn bijvoorbeeld beide rond de zesde eeuw v.Chr. geschreven en bevatten zowel Hebreeuws als Aramees. De meeste Joodse boeken uit de tweede eeuw v.Chr., zoals de apocriefe boeken 1 Makkabeeën en Tobit, werden in het Grieks geschreven.

- (Hamilton, James M., Jr., *With the Clouds of Heaven: The Book of Daniel in Biblical Theology* (Downer's Grove, IL : Intervarsity Press, 2014), blz. 40).

Als Daniël in de tweede eeuw v.Chr. werd geschreven, zouden we dus verwachten dat het ook in het Grieks was geschreven, maar aangezien het in het Hebreeuws en het Aramees werd geschreven, past dat veel beter in het patroon van de boeken uit de zesde eeuw v.Chr.. Bovendien komen de Hebreeuwse en Aramese woordenschat en de grammatica die in het boek Daniël worden gebruikt, meer overeen met andere geschriften uit de zesde eeuw v.Chr.

- (KA Kitchen, "The Aramaic of Daniel", DJ Wiseman, ed., *Notes on Some Problems in the Book of Daniel*. London: The Tyndale Press, 1965, blz.79; WJ Martin, "The Hebrew of Daniel", DJ Wiseman, ed., *Notes on Some Problems in the Book of Daniel*. London: The Tyndale Press, 1965, blz. 30).

Een ander belangrijk taalkundig punt is dat Daniël maar heel weinig woorden bevat die uit het Grieks zijn afgeleid. Als het boek Daniël werd geschreven in de tweede eeuw v.Chr., in een tijd dat de Griekse taal de primaire taal was, dan zouden we verwachten dat er veel meer Griekse termen in zouden staan, maar die staan er niet

-(Manzani, Patrick, "The Book of Daniel in Light of the Ancient Near Eastern Literary and Material Finds: an Archaeological Perspective" (2008). Dissertaties. 93 blz. 371).

Op basis van het taalkundige bewijs is het veel waarschijnlijker dat Daniël werd geschreven toen Hebreeuws en Aramees de standaardtalen waren die de Joden gebruikten om hun boeken te schrijven, en dat was lang voor de tweede eeuw v.Chr.

Als we naar de geschiedenis en de archeologie kijken, vinden we aanwijzingen dat de schrijver van Daniël zeer goed bekend was met het Babylon uit de zesde eeuw. De Babyloniërs hielden gegevens bij op kleitabletten en in de afgelopen honderden jaren hebben archeologen honderden van deze tabletten opgegraven, die veel licht hebben geworpen op hoe het leven er in het oude Babylon uitzag. De beschrijvingen die Daniël over deze Babylonische praktijken aanhaalt, komen opmerkelijk goed overeen met de beschrijvingen op deze tabletten. Een voorbeeld van een Babylonische praktijk uit de zesde eeuw, die Daniël nauwkeurig beschrijft, is de datering van het regeren van de koningen.

In Babylon dateerde de regering van een koning vanaf het jaar nadat hij begon te regeren.

-(Walvoord, John F., Daniel, edited by Charles H. Dyer & Philip E. Rawley (Chicago, IL: Moody Publishers, 2012), blz. 52).

Dus als een Babylonische kroniek zou zeggen "in het tiende jaar van de koning", zou dat betekenen dat de koning al tien hele jaren had geregeerd en begon met wat we zijn elfde jaar zouden noemen. Maar toen een Israëliisch verslag zei "in het tiende jaar van de koning", betekende dit dat de koning negen jaar had geregeerd en nu in zijn tiende jaar was (Walvoord blz 53).

Het boek Daniël bevat eigenlijk dit Babylonische dateringsschema (Manzani blz. 370). Jeremia zegt dat Nebukadnezar naar Jeruzalem kwam "in het vierde jaar van koning Jojakim" (Jeremia 25:1), terwijl Daniël zegt dat hetzelfde gebeurtenis plaatsvond in "het derde jaar van de regering van Jojakim". (Daniël 1:1).

Deze discrepantie van één jaar is gemakkelijk te verklaren door het feit dat Jeremia, die in Israël woonde en schreef, de gebruikelijke Joodse berekening gebruikte voor de duur van de regering van een koning, terwijl de schrijver van Daniël, die in Babylon woonde, de Babylonische methode gebruikte, die de regering van een koning een jaar later begon te dateren. Als de auteur van Daniël een Israëlitische Jood was, die in de tweede eeuw leefde, waarom zou hij dan zijn chronologie schrijven op een manier die in tegenspraak was met die van Jeremia? Waarom zou hij het verouderde Babylonische dateringssysteem gebruiken in plaats van het actuele Joodse dateringssysteem, dat alle andere Joodse schrijvers gebruikten? Het meest voor de hand liggende antwoord is dat de auteur van Daniël het dateringssysteem gebruikte van het land waarin hij woonde.

Naarmate we verder komen in deze reeks van studies, zullen we andere voorbeelden vinden in het boek Daniël, die suggereren dat de auteur van het boek zeer goed bekend was met de Babylonische gewoonten van de zesde eeuw v.Chr., en de meest waarschijnlijke verklaring voor zijn bekendheid is dat hij in die tijd gewoon in Babylon woont. We denken dat een Israëliet uit de tweede eeuw v.Chr., de Babylonische gebruiken uit het zesde-eeuw v.Chr. niet kon beschrijven, een land dat honderden kilometers verderop, en honderden jaren in het verleden lag. De meest redelijke uitleg om deze nauwkeurigheid uit te leggen is dat de auteur van het boek Daniël in Babylon woonde en daar aanwezig was tijdens de gebeurtenissen die in het boek worden beschreven.

Dus, ondanks de meningen van sceptische geleerden, geeft het beste taalkundige en historische bewijs aan dat het boek Daniël werd geschreven in de late zesde of vroege vijfde eeuw v.Chr.

Wie Schreef Daniël?

Nu dat we ongeveer weten wanneer het boek Daniël werd geschreven, is de volgende vraag: wie heeft het geschreven? Het lijkt misschien duidelijk dat de profeet Daniël de auteur van zijn eigen boek zou zijn, maar er zijn enkele redenen om aan te nemen dat er meerdere schrijvers aan hebben bijgedragen.

Daniël hoofdstukken 8 tot en met 12 zijn de enige hoofdstukken in het boek die de naam van hun auteur geven. De auteur van deze hoofdstukken noemt zichzelf 'Ik, Daniël' (Daniël 8:15, 9:2, 10:2, 12:5) en er is geen bewijs dat suggereert dat deze hoofdstukken door iemand anders zijn geschreven. De hoofdstukken 1-7 zijn echter niet geschreven vanuit het perspectief van Daniël; de auteur van die hoofdstukken schrijft ze niet als 'Ik, Daniël', maar schrijft over Daniël, alsof Daniël een andere persoon was. Het zou een beetje vreemd zijn als een auteur in de ene helft van een boek naar zichzelf verwijst in de derde persoon en zichzelf in de andere helft beschrijft in de eerste persoon. Daarnaast zijn de hoofdstukken 8 tot en met 12 volledig in het Hebreeuws geschreven, terwijl de hoofdstukken 2 tot en met 7 in het Aramees zijn geschreven.

Hoewel Daniël zeker Aramees zou hebben kunnen spreken en schrijven, omdat het de internationale taal was van Babylon, lijkt het vreemd dat hij ongeveer de helft van zijn boek in de ene taal en de andere helft in een andere taal zou schrijven. Het is heel goed mogelijk dat Daniël het hele boek had kunnen schrijven, maar deze kenmerken suggereren dat er misschien ook andere auteurs waren. Deze andere auteurs, als die er al waren, zouden vrijwel zeker andere Babylonische Joden zijn geweest, aangezien ze, zoals we eerder vermeldden, de Babylonische gebruiken heel nauwkeurig beschreven.

Aan Wie werd Daniël Geschreven?

Aangezien Daniël zowel in het Hebreeuws, de taal van Israël, als in het Aramees, de taal van Babylon, is geschreven, bestond het beoogde publiek hoogstwaarschijnlijk uit Joden die in Babylon woonden of die Babylon onlangs hadden verlaten. Deze Joden hadden te maken met grote moeilijkheden. Nadat de Perzische koning Cyrus Babylon had veroverd in 540 v.Chr., stond hij de Babylonische Joden toe om terug te keren naar Jeruzalem en daar de Tempel te herbouwen, maar deze Joden kregen te maken met veel obstakels van andere heersers die het niet eens waren met deze aanpak. Het verhaal van de strijd van deze Joden is terug te vinden in de boeken van Ezra en Nehemia. Ondertussen kregen de Joden, die buiten Israël verbleven, zelf ook te maken met ernstige vervolging, zoals is beschreven in het boek Esther. Waar de Joden zich ook maar bevonden, werden ze in de vijfde eeuw v.Chr. geconfronteerd met grote onzekerheid (Esther 8:11; Ezra 4:21; Nehemia 2:2-3) en aanzienlijke vervolging (Esther 3:8-11; Ezra 4:6; Nehemia 1: 3).

De verhalen van Daniël, over hoe hij erin slaagde om, met de hulp van God, soortgelijke problemen te overwinnen, zouden een grote bron van inspiratie en troost zijn geweest voor deze mensen. Hoewel we geen Babylonische Joden zijn uit de vijfde eeuw v.Chr., kunnen ook wij inspiratie en troost vinden in de woorden van dit boek. Als we in de loop van deze reeks studies het boek Daniël gaan onderzoeken, zullen we misschien ontdekken dat we veel gemeen hebben met het beoogde publiek van Daniël.

Laten we tot slot nog eens bekijken wat we in deze studie hebben behandeld:

- Moderne academici geloven dat Daniël is geschreven door Israëlitische Joden in de tweede eeuw v.Chr., maar de belangrijkste reden dat ze dit geloven is vanwege de nauwkeurigheid van enkele profetieën van Daniël.
- Taalkundige en historische analyse, en het getuigenis van Ezechiël en de Talmoed, suggereren dat Daniël eigenlijk veel dichterbij de zesde eeuw v.Chr. is geschreven door Joden die in Babylon woonden of waren teruggekeerd uit Babylon.
- Daniël heeft waarschijnlijk zelf de hoofdstukken 8-12 geschreven en misschien zelfs het hele boek, hoewel het ook mogelijk is dat de andere hoofdstukken zijn geschreven door andere auteurs.
- Daniël werd geschreven aan de Joden die in Babylon woonden, of onlangs waren teruggekeerd uit Babylon, en die ernstige politieke vervolging ondergingen.

In de volgende studie in de serie zullen we Daniël hoofdstuk 1 gaan onderzoeken. We hopen je daar te ontmoeten.

We hopen dat je van dit onderwijs hebt genoten. En vergeet niet om alles te onderzoeken.

Sjalom, dat Jahweh u mag zegenen in uw wandel in het volledige Woord van God.

Voor meer informatie of andere studies, verwijzen wij je naar onze website: www.testeverything.net

EMAIL: Info@119ministries.com (USA); info@119ministries.nl

FACEBOOK: www.facebook.com/119Ministries; www.facebook.com/119ministriesnederland

WEBSITE: www.TestEverything.net & www.119ministries.nl

TWITTER: [www.twitter.com/119Ministries#](https://twitter.com/119Ministries#) (USA)

e pray you have been blessed by this teaching. Remember, continue to test everything. Shalom! For more on this and other teachings, please visit us at www.testeverything.net